

De nieuwe mens (Johannes 3: 1-15); zondag 10 mei 2026

Gemeente van Jezus Messias

Opnieuw geboren worden als symbool voor een nieuw bestaan. Een vernieuwd mens worden. Daar kun je soms zeer naar verlangen. Een andere, betere manier van leven. Minder stress, meer balans, meer geluk, meer vertrouwen; milder en wijzer; zekerder en standvastiger. Met andere woorden: opnieuw geboren worden.

Maar om opnieuw geboren te worden, moet je eerst sterven. In ons leven sterven we meerdere keren en in ons leven worden we steeds weer opnieuw geboren. Ons bestaan is eigenlijk een voortdurende beweging van ondergaan en opgaan. Je kunt alleen opnieuw beginnen, wanneer het oude is afgestorven. 'No mud, no lotus'; zeggen de boeddhisten. Oftewel: je zal eerst door de modder moeten, om uit te groeien tot een prachtige bloem.

Ook de joodse leraar Nikodemus verlangt naar een vernieuwd leven; een ander mens worden. In het donker van de nacht gaat hij naar Jezus toe. De mysticus Johannes van het Kruis meent, dat in de nacht onze dorst naar licht het grootst is. In de nacht verlangen we het meest naar een antwoord op wie we zijn! De evangelist Johannes plaatst het gesprek tussen de wijze en de Messias dan ook in de nacht. Het is donker, de geest van Nikodemus is verduisterd, hij verlangt intens naar inzicht.

Jezus zegt dan tegen hem: 'Je moet opnieuw geboren worden.' 'Alleen wie opnieuw geboren wordt kan het koninkrijk van God zien.' Dan zie je God, de bron van alle leven. Nikodemus begrijpt het niet. 'Ik ben al oud, ik kan toch niet opnieuw geboren worden?' Hij begrijpt er echt niks van. Toch geeft Jezus hem dit als antwoord. 'Je moet opnieuw geboren worden.' Dat is de redding van Nikodemus.

Na mijn burn-out heb ik het diepe verlangen om 'opnieuw' geboren te worden. Ik ben op zoek naar een nieuwe identiteit, een nieuwe Jeroen, een vernieuwd mens, een verdiept geloof. Alleen is dit een heel zoekproces. Ook vaak een worsteling. Ik heb de oude Jeroen, de oude mens achtergelaten, want met die identiteit, die mens ben ik vastgelopen. Om opnieuw geboren te worden, moet je het oude achterlaten. Anders kun je niet groeien. Dit gaat voor mij gepaard met zeg maar 'groeipijnen'. Het is vaak vallen en steeds weer opstaan.

Het zoekproces naar een opnieuw geboren mens, maakt ook kwetsbaar. Ik weet niet meer zo precies wie ik ben. Het is nog in wording; nog groeiende. Ik ben nog zoekende. Ik zoek samen met mijn naasten, met Christus, naar een nieuw zelf. Mijn nieuwe 'ik' is nog fragiel. Opnieuw geboren worden is een onzeker groeiproces, want ik weet niet waar ik uitkom. Wel is daar het vertrouwen dat wanneer ik gedragen wordt door de liefde van God, ik opnieuw geboren mag worden. Nu voel ik me nog niet sterk, ik ben aarzelend, onzeker, maar ik ben al wel in het hier en nu beland. En dat is al heel wat.

Daarnaast mag ik ervaren en leren dat kwetsbaarheid geen zwakte is, maar een manier waarop iets weer durft te groeien. En is juist Christus zelf, ons niet voorgegaan in het durven voorleven van kwetsbaarheid? Hij was en is toch de Messias die zijn droom heeft geleefd tot aan de kwetsbaarheid van het kruis? Hij was en is toch diegene die in alle kwetsbaarheid zijn eenzaamheid uitschreeuwde? Juist doordat Hij kwetsbaar durfde zijn, voel ik me gekend en gedragen in mijn broosheid.

In een moment van diepte kwetsbaarheid en broosheid kreeg ik de bijzondere ervaring dat, als God bestaat en deze God voluit liefde is, deze God ook van mij houdt. Heb de naaste lief als jezelf; oftewel: heb jezelf lief als je naast'. Ook merk ik dat wanneer je kwetsbaar durft te zijn, je onzekerheid durft te tonen en te verwoorden je in verbinding komt met jezelf en de ander.

In de liturgie is een gedicht opgenomen dat mij dierbaar is geworden. Het is een gedicht dat burgemeester Ahmed Marcouch uit zijn hoofd kent. Hij deelt het aan mensen die zich in een crisis bevinden. Die leven in de nacht. Ook hemzelf heeft het meermalen geholpen om tijdens diepe dalen te blijven geloven in het leven: 'Laat het leven zijn koers varen en aanvaard met rust wat je wordt toebedeeld. Tegenslag komt en gaat, niets in deze wereld is blijvend.'

Deze woorden uit het gedicht hebben me kracht gegeven om door te gaan. Niets in deze wereld is blijvend. De nacht gaat voorbij. Je wordt er sterker van. De zin: 'Sta sterk in moeilijke tijden met mildheid en trouw als je vaste metgezellen', heeft in mij geresoneerd en werd een mantra naar genezing.

Daarnaast betekent 'opnieuw geboren worden in Christus' voor mij ook een herontdekken van mijn eigen persoonlijk geloof. Als predikant wordt je gedurende de jaren een soort beroepsgelovige. Door alle vergaderingen, drukke agenda's heb ik mijn eigen geloof verwaarloosd. Wat geloof ik? Waar haal ik inspiratie uit?

Wat ik geloof, of meen, kan best botsen met wat de gemeente belangrijk vindt of meent. Waar sta ik zelf? En moet ik dat delen met de gemeente of is dat een privé kwestie? Hoe zit dat eigenlijk? En aan wie ben ik verantwoording verschuldigd over wat ik geloof, of niet geloof?

Voor mij gaat het in het christelijk geloof met Dietrich Bonhoeffer om de navolging van Christus in de praktijk, in het leven van alle dag. In het christelijk geloof gaat het om concrete handelingen. Het bestrijden van armoede;; het staan naast diegenen die de klappen krijgen; het zorgdragen voor hen die buiten de samenleving vallen; een thuis geven aan vluchtelingen. Het gaat er in het christelijk geloof om dat we met Christus durven te sterven en in Christus opnieuw geboren te worden.

De filosoof en theoloog Blaise Pascal schrijft als hij herstelt van een ernstige ziekte: 'Wat mijn ziekte betreft, ik heb aan haar ongetwijfeld veel meer te danken dan aan mijn gezondheid.' Nu is dit een gevaarlijke opmerking. Ziekte haalt mensen onderuit en een dodelijke ziekte stelt meer vragen dan dat het antwoorden geeft. Toch kan ik de woorden van Pascal voor mijzelf herhalen. Ik heb de eerste maanden van mijn ziek zijn een ramp gevonden. Voor mezelf en mijn naasten. Nu terugkijkend kan en durf ik te zeggen: het kan e ook veel brengen. Namelijk een intens verlangen naar een nieuw mens zijn, een opnieuw in Christus geboren willen worden. Ik zit in een 'geboorteproses'.

De filosofe Hanna Arendt, meent dat een mens sterfelijk is, maar ook 'geboortelijk' is. 'Geboortelijk' is het menselijk vermogen om opnieuw te beginnen en initiatief te nemen. De kracht om 'nieuw geboren' te worden als de hoop op verandering. 'Geboortelijk' als teken dat er in ieder mens steeds weer een unieke bron van begin verborgen is. 'Geboortelijk'; in het christelijk geloof verwoorden we dit met: 'wedergeboren worden'. Ik wens dit iedereen toe.

Een nieuw mens worden. Opnieuw geboren. Ik denk dat het geen geboortemoment is, maar om een geboorteproses dat wat mij betreft een leven lang mag duren. Geboren worden. Dat is een aaneenschakeling van momenten: momenten waarop je ervaart 'er is meer ruimte dan ik dacht'; momenten waarop je opnieuw het licht ziet, momenten waarop je ontdekt dat je weer vastliep in je eigen vicieuze cirkel en dat er dan toch een opening is, momenten waarop je achter adem was en toch weer op adem kunt komen.

Tenslotte. De schrijver Thomas Mann schrijft in zijn boek de Toverberg de beroemde woorden: 'Geboren worden is als sterven, en sterven is als opnieuw geboren worden'. Ik denk dat ons einde op deze wereld inderdaad een opnieuw geboren worden is. Een geheim dat ons in Christus zal worden onthuld.

Moge het zo zijn.

Jeroen Jeroense 3 mei 2026

Amandelbloesem: Vincent van Gogh (1890)

“Laat het leven zijn koers varen en aanvaard met rust wat je wordt toebedeeld
Tegenslag komt en gaat, niets in deze wereld is blijvend
Sta sterk in moeilijke tijden met mildheid en trouw als je vaste metgezellen
Gulheid verguldt onze tekortkomingen en beschermd ons tegen het
leedvermaak van anderen
Tob niet om je toekomst en krijg wat voor jou is geschreven, niet meer en niet
minder
Verdriet, vreugde, armoede en voorspoed, alles is tijdelijk
En wie tevreden is in zijn hart, draagt een rijkdom die de wereld niet kan
evenaren.”

Dichter ash-Sharif

